

ЧИТАЛИЩЕ

Органъ на Хасковския Окръженъ Читалищенъ Сюзъ. Излиза на 1 и 15 число на месеца освенъ юли и августъ

Годишенъ абонаментъ 50 лв. за чиновници и читалищни членове 20 лв., единъ брой 2 лева

Всичко за вестника се изпраща до председателя на Хаск. Окръж. Чит. Сюзъ—Х-во Ржкописине се връщатъ

Д. Василевъ

Жената и Читалището

За всъкиго, който е проследилъ развитието на българското читалищно дѣло, е известно обстоятелството, че жената българка е участвувала въ това дѣло съвсемъ слабо, за да не кажемъ никакъ.

Не известно по какви причини, ала трѣбва да се признае, че се е затвърдило масовото убеждение какъво, дейността срѣдъ народнитѣ читалища за широкото просвѣтление на народа е, сякашъ, изключителна почетна привилегия на мъжа — общественъ труженникъ.

На това убеждение, изглежда, се дължи и положението, щото цѣлата народо-просвѣтителна политика на читалищното дѣло да се прокарва почти само отъ мъжте читалищни дейци.

На сжщото това убеждение трѣбва да се дължи и факта, че въ по-вечето градски и селски читалища членуватъ съвсемъ малко, или почти никакъ жени.

А има маса интелигентенъ кадъръ отъ жени, които биха могли да иматъ и трѣбва да иматъ допирни точки на взаимно действие и общественно сътрудничество съ читалищнитѣ дейци.

По селата има толкова учителки, чието общественно поприще включва и народническата читалищна деятелност, като жени биха могли да свършатъ незамѣнима културна работа.

Отъ друга страна, напоследъкъ се подготвиха и тъй нареченитѣ „учителски съветнички“, чиято общественополезна мисия би могла да се проведе най-добре и най-общедостъпно само посрѣдствомъ читалищата.

Въ градоветѣ, освенъ женитѣ учителки, има още много други културни жени членове на разни благотворителни „просвѣтни“ и пр. дружества, които биха могли да принесатъ своя скромненъ дѣлъ отъ обществена дейностъ въ народнитѣ читалища!

Е, де е участието на първитѣ, вторитѣ и третитѣ, на еднитѣ и другитѣ въ великата народоспасителна борба? Де сж героическитѣ подвизи на себеотречение въ името на общественната просвѣта, култура и благосъстояние? Де е наличниятъ активъ отъ дейността на тия жени, които сподѣлять горчивата неволя на народа си и заедно съ него копнѣятъ за по-вече просвѣта съ общественно благоденствие?

За жалость, трѣбва да признаемъ, че отговора на тия въпроси е мълчанието на тѣзи, които проспиватъ сждбоносното време и оставятъ да си протече живота съ крещящитѣ нужди за удовлетворение и съ жизненитѣ въпроси за разрешение.

Но вечно ли ще върви тъй? За дълго ли още усилията на мъжа културтрегеръ въ борбата за народното възпитание ще бждатъ неподкрепени отъ усилията на другарката жена — общественичка? До кога още читалищната дейностъ ще бжде непълна и едно странлива, защото активнитѣ дейци сж повечето мъже и слушателскитѣ аудиторни — повече мъжки?

Културната политика на народното възраждане посрѣдствомъ просвѣтата и възпитанието не може да цели само половината отъ народа — мъжете, нито може да бжде удовлетворена отъ това. Тя има за обектъ цѣлата маса народъ, отъ жени и мъже и затова въ борбата за постигането на тая велика задача трѣбва да участвуватъ редомъ съ мъжетѣ и женитѣ — всички ония културни жени, въ чиито сърдца гори любовта къмъ ближния и за които живота не е праздна, глупава и суетна забава, а велико поприще, дето се творятъ културата свободата и благосъстоянието на всички народи.

Ние зовемъ всички жени съ напредничави разбирания на обществена работа и вѣрваме, че тѣ ще присъединятъ усилията си къмъ дейността на тия, които работятъ за народното щастие и свобода и въ което тѣ намиратъ най-голѣмата си радостъ и единствено предназначение на земята!

Ив. Вазовъ

Торъ

Полята мъртви, подивѣли
И гробенъ сънь царува тукъ
Надъ угаритѣ запустѣли
Нито движенье, нито звукъ

Намусенъ висне небосвода,
Катъ мисль черна върху насъ,
Мълчи умрѣлата природа,
Сковалъ я зименъ сънь и мразъ.

И моятъ родъ, поля заспали,
Заспалъ е въ непробуденъ сънь;
Не го вълнуватъ идеали,
Не го разбужда гласъ отъ вьнь.

Той спи, а ний борци унили,
Шумимъ безъ полза, безъ разборъ,
И нашай умъ, дѣла и сили
Сж прахъ нищоженъ или торъ.

— Мълчи! — не знайтъ извика торъръ,
Събратъ по чернитѣ бразди —
И азъ и вие гниймъ въ позорътъ,
Но въ насъ великъ залогъ седи.

Днесъ нищо сме, но нашто дѣло
Безъ шумъ ще утре пусне плодъ
И бждеше нараства цѣло
Подъ моя сокъ подъ вашай торъ,

Надъ менъ ще блѣсне жежко сдѣнце.
У васъ то въ гений ще изгрѣе,
И всѣка мисль, всѣко зрѣнце
Отъ насъ торено ще изгрѣй.

КРЪВОПУСКАНЕТО

Човѣкътъ е почналъ да се лѣкува още отъ деньтъ, когато се е съзналъ за човѣкъ. Но, много отъ лѣчебнитѣ сръдства, въ най-старо врѣме, сж били безполезни, а често и вредни. Най-главната причина за това е била, че човѣчеството не е познавало точно и основно причинителитѣ на болеститѣ. Едвамъ презъ последното столѣтие, съ откриването на микроскопа, когато стана възможно да се види цѣлъ новъ светъ отъ хиляди най-разновидни животинки (микроорганизми), които не се виждатъ съ просто око, станаха известни истинскитѣ причинитѣли на много болести. Изучиха се най-подробно много отъ открититѣ микроорганизми и днесъ научната медицина разполага съ сигурни сръдства противъ много болести, които въ миналото сж били смъртоносни и неизлѣчими.

Три вѣка предъ нашето време едно отъ

най-сигурнитѣ лѣчебни сръдства противъ всички болести погрѣшно се е смѣтало кървопускането. Тогава се е мислило, че кръвта е носителка на много болести и колкото по-често и по-изобилно се пуска, толкова е по-добре за болния и толко по-сигурно е нейното обновяване. Тая вѣра въ кървопускането е владѣяла цѣлото общество, отъ най-простия до най-учения и високостоящия. Даже френския кралъ Луи Филипъ е пукалъ кръвь. Тоя начинъ на лѣкуване е взелъ хиляди жертви. Най-сетне се е разбрала грешката. Отъ сръдата на миналия вѣкъ научната медицина изостави кървопускането, на само като безполезно, но често и вредно сръдство.

Простолюдието, което не върви съ напредъкъ на науката, мжно изоставя унаследенитѣ вѣрвания и предания. Въ България, а особено въ нашия край, кървопускането продължава да се практикува въ широкъ размѣръ. Съ това се пакости на болнитѣ. Кръвта е една отъ най-сжществениитѣ материяли за човѣшкото сжществуване. Безъ кръвь нѣма животъ. Съ малко кръвь нѣма здраве. Има случаи при които и сега наунната медицина прибѣгва до кървопускане. Но тия случаи сж твърде рѣдки и строго опредѣлени. Такивато случаи може да посочи само лѣкара и никой другъ.

Не се подавайте на съветитѣ, на лекомислени и невежи хора. Не позволявайте да ви пускатъ кръвь. Да въстановитѣ вашето здраве потребна ви е повече кръвь, а не малокръвие.

Змиряровъ.

ЗАКУПВАНЕ И ИЗНОСЪ на зърненитѣ храни

Въ народното събрание около законопроека за износъ и закупване зърнени храни станаха обширни и оживени дебати.

По него съ най-голѣма сериозностъ се изказаха всички политически групи.

При дебатитѣ бѣ разгледанъ обширно въпроса за нашето земледѣлие, кризата въ него и мѣркитѣ чрезъ които ще може да се увеличи доходността на нашето земледѣлие и намали нечуваната криза.

Отъ всички оратори се изтъкна мисльта, че нашето земледѣлско производство трѣбва да бжде реорганизирано съ огледъ нуждитѣ на пазаря. Само съ отдѣлни култури земледѣлското стопанство не може да се формира. То постепенно еволира.

Въ земледелието трѣбва да заематъ централно мѣсто ония култури, които могатъ да дадатъ най-голямъ докодь и струватъ най-малко. Това ще опредѣли пазаря.

Кризата въ земледелието е свѣтовна. За изживѣването ѝ въ всички страни се взематъ мѣрки.

Въ нашия парламентъ се прие законопроектъ за покупка и износъ на хранитѣ. Съ него се цели да се облекчи голѣмата криза въ земледѣлското стопанство.

Законъ е публикуванъ въ „Държавния весникъ“. Учредена е и Дирекция за закупуване и износъ на зърнени храни.

Тази дирекция издаде вече своята наредба за ценитѣ, по които ще става закупуването.

Споредъ тази наредба, пшеницата ще се закупува по 4 лева килограмъ, ржжъта — по 3 лева, а просото по 3.50 лева килограмъ.

Това сж основнитѣ цени за редовна търговска стока, франко вагонъ или кола на дунавскитѣ пристанища, ще бждатъ по ефтини съ 24 стотинки на килограмъ за пунктотѣ западно отъ Сомовитѣ е съ 20 ст. за тия източно отъ Сомовитѣ.

За всѣки другъ приемень пунктъ, ценитѣ ще бждатъ намалени отъ основитѣ съ всички разноси по предаването франко вагонъ на пристанището или износното мѣсто.

Цената на пшеницата се разбира за жито твърдо, зимница, пшеница съ хектол. згло 75 кгр. при три на сто ржжъ и 3 на сто чужди примѣси, а тая за царевицата — жълта съ най-много 16.4 на сто влага.

Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни е започнала вече своята работа. Голѣми надежди за пълния успѣхъ на нейното дѣло се възлагатъ върху деятелността на земледѣлскитѣ кооперации и популярнитѣ банки въ тая насока.

Юбилеятъ на Народната библиотека

На 28 декемврий м. г. се отпразнува 50-годишнината отъ основаването на Народната библиотека.

На 5. VI. 1879 год. малката Софийска публична библиотека се е превърнала въ Българска народна библиотека. Това се дължи предимно на деятели, на руски пожертватели.

Най-активно участие по превръщането на библиотеката въ народна е взелъ руския генералъ Алабинъ, граждански губернаторъ на София.

Презъ 1878 г. той е пропагандиралъ идеята въ Петербургъ, като държалъ речъ въ славянското дружество. Следъ тази речъ на генерала сж биле подарени много книги и списания. На първо време сж се събрали 537 тома.

Следъ това сж почнали да подаряватъ на библиотеката исторически, литературни и др. книги.

Осемгодишниятъ професоръ отъ Харьковъ Ив. Платоновъ подарява цѣлата своя библиотека отъ 2000 тома.

Сжщо правятъ и много руски учени

За издигането на подобаващата висота на Народната библиотека особена заслуга иматъ директоритѣ Кирковъ, Иречекъ и Велико Йордановъ.

Днесъ въ Народната библиотека се намиратъ около 200,000 тома български и чужди книги.

Народната библиотека е изворъ на най-разнообразни ни познания.

Стари и млади учени, литератори, педагози, политици тукъ намиратъ обилна литература за своето самоосвършенствуване.

Народната библиотека е днесъ фаръ, който освѣтява най-правилно пжтищата на най-разнообразнитѣ клонове на науката.

Пулсътъ на културниятъ животъ въ България, безъ нея, не щѣше да бие така силно и правилно.

Съюзна каса

Получиха въ съюзната каса следнитѣ суми:

1. Ч-ще „Свѣтлина“ с. Ферфинандово — 150 лева членски вносъ и абонаментъ в-къ „Читалище“ сжщо отъ ч-щето с. Голѣмъ-Изворъ — Хасковско 150 лева членски вносъ и абонамента на вестника.

2. Получиха се 140 лева отъ Голѣмъ-Изворъ като селско ч-ще за 7 частни абонамента на в. „Читалище“.

3. Отъ Пеню Петковъ 20 лева.

4. Стайко Петковъ с. Брѣгово — Борисовградско 20 лева.

5. с. Стражари 150 лева.

6. с. Пашакъой 200 лева

7. с. Златица 150 лв.

8. Сотиръ Паскалевъ 40 лв.

9. Василь Радучевъ 40 лв.

10. Ж. Йордановъ 40 лева

11. с. Елена 150 лв. 12. с. Върбица 150 лева. 13. с. Кайкъкъой 330 лева, 14. Любимецъ 150 лв. 15. с. Конушъ 200 лева, 16. Симеоновградъ 150 лева.

Изъ живота на читалищата с. Малевско--Хасковско

Бавно и тихо се развива Малевското читалище „Заря“. Наистина, то непрекъснато пръска своите просвѣтни зари, за да озарява, сгрѣва и просвѣщава душите на своите 50 членове. Открито още презъ 1908 година, живѣло нѣколко години единъ анемиченъ животъ и умрѣло презъ военните години, за да се възстанови презъ 1926 г. по инициатива на мѣстните учители съ около 20 члена.

Днесъ то сигурно напредва, крачи съ бързи крѣпки, за да постигне нѣкои изпреварили го негови братя. Неговите върни ръководители—учители го напѣтватъ точно по очертани трѣнливъ и труденъ пѣтъ, за да сее просвѣта, да ратува за повече съзнание и нравственостъ въ днешните тежки времена.

Презъ изтеклата 1930 година то е характерно съ следната културно-просвѣтна дейность.

1) Държани сж 3 сказки: по земледѣлие, по скотовѣдство и свиневѣдство и по хигиена (кризата и болестите).

2) Четени сж 2 реферати: 1 по възпитанието на децата до училищната възраст и 1 за читалището училище за свършилите училището.

3) Играна е на два пѣти пиесата „Пленникътъ отъ островъ Трикери“ Сумитѣ отъ второто представление сж подарени на фонда детска трапезария

4) Презъ зимния сезонъ сж открити вечерни курсове, ръководени отъ учителите, въ които сж застъпени материите: обща география, Българска география, Гражданско учение. Аритметика и геометрия и обща история; изнесени сж презъ годината 22 лекции.

Библиотеката брой около 288 тома книги и всѣка година по § библиотека се изразходватъ около 3000 лв. фонда постройка читалищно здание е увеличенъ на 1200 лв.

Съ протоколъ № 3 отъ 25/IV 1930 г.,

на читалищното настоятелство съвмѣстно съ провѣрителната му комисия, утвърденъ отъ главната дирекция по възстановяване пострадалите отъ земетрението области „Дипозе“, читалището придоби старата училищна постройка оценена за 100,000 лева и подарена отъ същата дирекция съ № 394, отъ 28 VI 1930 год. Читалището изказва своята най-голяма благодарностъ на почетаемата дирекция „Дипозе“.

секр.-касиеръ: свещ. Н. Бончевъ

Важно

Съ окръжно № 59, отъ 7, X. т. год. Хасковския окръженъ читалищенъ съюзъ съобщи на всички читалища въ окръга за реда на пунктовете читалищни конференции.

За пунктовете конференции въ с. с. Черногорово, Жълти-Бръгъ и Старо-Село — Хасковско, датите сж опредѣлени погръщно по календаря за 1930 год.

Конференцията въ тѣзи пунктове ще станатъ на следните дати:

1. Въ с. Черногорово на 25 януарий 1931 година.

2. Въ с. Жълти-Бръгъ на 15 февруарий 1931 год.

3. Въ с. Старо-Село на 8 мартъ 1931 г.

Поканватъ се г. г. председателите на читалищата да си взематъ бележка отъ горното, като своевременно поправятъ датите въ окръжното.

Отъ управит. съветъ на съюза

ХРОНИКА

Ч-ще „Пробуда“ с. Надежда — Хасковско. В-къ „Читалище“ ви изпращаме редовно до сега.

Изпратете 50 лева абонаментъ, за да ви пратимъ квитанция.

Недоборитѣ отъ членски вносъ и абонамента на вестника за съюзната 1929 година трѣбваше да се изплатятъ най-късно до края на месецъ ноемврий.

Много читалища не сж направили това.

Четете и разпространявайте в. „Читалище“